

внутрішньочеревного тиску, помірного ритмічного струшування органів черевної порожнини і за черевного простору, переміщення органів черевної порожнини у різних напрямках, посилюється скорочувальна здатність гладкої мускулатури нирок і сечоводів, що сприяє просуванню та відходженню роздроблених конкрементів каменя.

Перспективи подальших досліджень полягають у введенні в практику комплексу спеціально-адапованих фізичних вправ лікувальної гімнастики для хворих на сечокам'яну хворобу після екстракорпоральної ударно-хвильової літотрипсії при тренуючому руховому режимі санаторно-курортного лікування та отримання наукових результатів.

Література.

1. Акилов Ф. А. Распространенность мочекаменной болезни в регионе Приаралье / Ф. А. Акилов, Т. Ю. Нуралиев, М. К. Рахимов // Матеріали з'їзду Асоціації урологів України, 16–18 вересня, 2010 р., м. Одеса. – Дніпропетровськ : АртПрес, 2010. – С. 282–282.
2. Возіанов О. Ф. Динаміка захворюваності та поширеності сечокам'яної хвороби серед дорослого населення України / О. Ф. Возіанов, С. П. Пасєчніков, Н. О. Сайдакова, С. П. Дмитришин // Здоров'є мужчини. – 2010. – № 2 (33). – С. 17–24.
3. Киреева Т.П. Степ-аэробика и ее составляющие // ФК в школе. – 2006. – №3. – С. 37-39;
4. Мятага Е.Н. Роль лечебной физической культуры при мочекаменной болезни на стационарном лечении // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків, 2007. – Вип. 12. – С. 241- 243.
5. Черненко В. В. Мочекаменная болезнь: пути совершенствования противорецидивного лечения / В. В. Черненко // Здоров'я України. – 2007. – № 18. – С. 62–63.
6. Dmytryshyn S. P. Kliniko-organizacijna model' urologichnoyi dopomogy xvorym na sechokam'yanu xvorobu : avtoref. dys... k. med. nauk : 14.01.06 – urologiya / S. P. Dmytryshyn. – K., 2012. – 20 s.
7. Kvach N. D. Profylaktyka mochekamennoj bolezny / N. D. Kvach // Zdorov'ya Ukrayiny. – 2011. – № 15–16. – S. 40.
8. Kuzan M.M. Efektyvnist vykorystannya likuvalnoyi fizychnoyi kultury u fizychnij reabilitaciji xvoryx na sechokamyanu xvorobu // Materialy II Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferenciyi (m.Uzhgorod, 8-9 kvitnya 2016 roku). – U 2-x chastynax. – Xerson: Vydavnychij dim «Galvetyka», 2016. – Ch. I. – S. 130-133.
9. Kuzan M.M. Likuvalna fizychna kultura, yak osnovnyj zasib fizychnoyi reabilitaciji xvoryx na sechokamyanu xvorobu / M. Kuzan, A. Maglovanyj, O. Matroshylin // Naukovyj zhurnal «Fizychna aktyvnist, zdorov'ya i sport». – Lviv, 2016. – №1 (23). – S. 53-62.
10. Knoll T. Urolithiasis throught the ages. Data on more than 200.000 urinary stone analysis / T. Knoll, A. Shubert // J. Urology. – 2011. – Vol. 18. – P. 1341–1344.
11. Yanenko E. K. Sovremennuj vzglyad na lechenye bolnux mochekamennoj boleznyu / Э. К. Yanenko, О. V. Konstantynova // Urologyya. – 2009. – № 5. – S. 61–65.

УДК 796.062.4 : 355.237.3

Кузнецов М.В.

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів

ПРОБЛЕМИ ВІДБОРУ КАНДИДАТІВ ДО ПІДРОЗДІЛІВ СИЛ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ

Анотація. *Мета:* визначення рівня фізичної підготовленості та функціонального стану курсантів 2-3 курсів ВВНЗ – потенціальних кандидатів до зарахування у підрозділи ССО. *Матеріал:* поява у Збройних Силах України окремого роду сил - Сил спеціальних операцій (ССО) викликала необхідність підготовки для них спеціального контингенту. На першій спробі підготовки тільки 20% кандидатів пройшли випробування фізичної, психологічної і функціональної підготовленості. Тому необхідно заздалегідь готувати і перевіряти функціональну (в першу чергу), фізичну й психологічну готовність кандидатів у підрозділи ССО. У дослідженні взяли участь 52 курсанти 2 та 3 курсів. Тестування проведено за цілим комплексом фізичних вправ та тестів оцінки функціонального стану організму курсантів.

Результати: дослідження показали що курсанти другого і третього курсів за своїм фізичним розвитком і рівнем функціонального стану організму мало чим відрізняються ($P > 0,05$). Як показує практика цей рівень дозволяє виконувати нормативи з фізичної підготовки НФП-2014 на задовільні оцінки (і вище), але такий рівень підготовленості не дозволяє претендувати на зарахування у підрозділи ССО. Невисокі результати показані в роботі на силову витривалість (КСТ, $4,3 \pm 0,43$ разів), у стрибках в довжину ($208,45 \pm 8,9$ см), і в гнучкості ($3,6 \pm 1,6$ бали).

Висновки: Рівень функціонального стану організму курсантів знаходиться на задовільному рівні і потребує подальшого покращення, рівень фізичної підготовленості курсантів 3 і особливо 2 курсів ще недостатній для участі у відборі до підрозділів ССО. Для успішного вирішення бойових завдань сучасної бойової підготовки рівень фізичної підготовленості має бути не нижче оцінки «добре».

Ключові слова: сили спеціальних операцій, функціональний стан організму, комплексний силовий тест.

Аннотация. Кузнецов М. В. Проблемы отбора кандидатов в подразделения сил специальных операций

Цель: определение уровня физической подготовленности и функционального состояния курсантов 2-3 курсов ВВНЗ – потенциальных кандидатов к зачислению в подразделения ССО. *Материал:* появление в Вооруженных Силах Украины отдельного рода сил - Сил специальных операций (ССО) вызывала необходимость подготовки для них специального контингента. На первой попытке подготовки только 20% кандидатов прошли испытание физической, психологической и функциональной подготовленности. Поэтому необходимо предварительно готовить и проверять

функціональну (в першу чергу), фізичну і психологічну готовність кандидатів в підрозділення ССО. В дослідженні прийняли участь 52 курсанта 2 і 3 курсів. Тестування проведено за цілим комплексом фізичних вправ і тестів оцінки функціонального стану організму курсантів.

Результати: дослідження показали що курсанти другого і третього курсів за своїм фізичним розвитком і рівнем функціонального стану організму мало чим відрізняються ($P > 0,05$). Як показує практика цей рівень дозволяє виконувати нормативи з фізичної підготовки НФП-2014 на задовільні оцінки (і вище), але цей рівень підготовленості не дозволяє претендувати на зачислення в підрозділення ССО. Низькі результати показані в роботі на силову витривалість (КСТ $4,3 \pm 0,43$ раз), в стрибках в довжину ($208,45 \pm 8,9$ см), і в гнучкості ($3,6 \pm 1,6$ балли). **Висновки:** Рівень функціонального стану організму курсантів знаходиться на задовільному рівні і потребує в подальшому удосконаленні, рівень фізичної підготовленості курсантів 3 і особливо 2 курсів ще недостатній для участі в відборі в підрозділення ССО. Для успішного вирішення бойових завдань рівень фізичної підготовленості повинен бути не нижче оцінки «хорошо».

Ключові слова: сили спеціальних операцій, функціональний стан організму, комплексний силовий тест.

Annotation. Kuznetsov M.V. Problems of selection of candidates to departments force of special operations. Purpose: to determine the level of physical preparedness and functional condition of cadets of second - third years of higher military institutions - potential candidates for admission to the SOF units. **Material:** the appearance in the Armed Forces of Ukraine of a separate kind of force - the Special Operations Forces (SOF) caused the need for training a special contingent for them. At the first attempt of preparation only 20% of candidates passed the test of physical, psychological and functional readiness. Therefore, it is necessary to prepare and check in advance the functional (first of all), physical and psychological readiness of candidates for SOF units. 52 cadets of second and third years participated in the study. The testing was carried out for a whole range of physical exercises and tests assessing the functional state of the body cadets.

Results: study showed that second and third year cadets behind their physical development and the level of the functional state of the organism differ little ($P > 0,05$). As practice shows, this level allows to comply with the standards from the physical preparation of the SPP-2014 for satisfactory grades (and higher), but this level of preparedness does not allow to apply for admission to the SOF units. Low results are shown in the work on strength endurance (CFT 4.3 ± 0.43 times), in long jump (208.45 ± 8.9 cm), and in flexibility (3.6 ± 1.6 points).

Conclusions: The level of the functional state of the body of cadets is at a satisfactory level and needs further improvement, the level of physical preparedness of cadets of third and especially second years is still insufficient to participate in the selection for SOF units. For successful resolution of combat missions, the level of physical preparedness should not be lower than the "good" score.

Key words: special operations forces, functional state of the organism, complex force test.

Вступ. У Збройних Силах України нещодавно з'явився окремий рід сил - Сили спеціальних операцій (ССО). Указ про їхнє створення був підписаний Президентом України 26 липня цього року. Серед основних напрямів діяльності Сил спеціальних операцій — спеціальна розвідка, спеціальні заходи, контртерористичні заходи, аналіз і обробка інформації для вироблення правильної стратегії та залучення необхідних ресурсів, нетрадиційні методи ведення війни — інформаційно-психологічної операції.

На перший план розвитку Сил спеціальних операцій зараз виходить підготовка фахівців. Для цього в Україні створені відповідні піврічні курси за програмою підготовки спецпідрозділів НАТО.

Записатися на курси може будь-який кадровий військовий незалежно від спеціальності, але пройти їх зможуть не всі. Це довів перший випуск, який відбувся у травні 2016 року. Із 150 кандидатів до кінця дійшли лише 29, що становить приблизно 20%. І навіть такий результат вважається відмінним. У країнах НАТО такі курси проходять не більше 10% бійців [15].

Воїнам, яких готують до здійснення спеціальних операцій, необхідно володіти високим рівнем фізичної підготовленості і відповідними психологічними якостями.

Найважчим є перші випробування, коли кандидати на службу до ССО витримують колосальні фізичні навантаження незалежно від часу доби та погодних умов.

Головна мета етапу відбору — виявити фізично та психологічно не готових до майбутньої служби в Силах спеціальної операції. Їх переконують, що такі навантаження будуть упродовж усього періоду навчання, тож після першої частини відбору залишаються найсильніші.

Як відомо, адаптація є процесом пристосування людини до конкретних умов діяльності і включає низку заходів, що підвищують її ефективність. Одним з таких заходів є психофізіологічний відбір кандидатів, який є складовою частиною професійного відбору, що дозволяє виявити осіб, найбільш придатних по своїх індивідуально-психологічних і фізичних якостях і особливостях функціонального стану організму для навчання і подальшої професійної діяльності за конкретною військовою спеціальністю. Таке визначення включає елементи професійно-психологічного і психофізіологічного відбору.

Такий методичний підхід є найбільш правильним, оскільки відбирається кандидат в цілому, тобто в сукупності всіх властивостей функціонального стану організму. Вказаний підхід найбільш прийнятний також тому, що багато авторів вважають, що професійна придатність обумовлена недостатнім рівнем розвитку в основному тих якостей, які вельми стійкі через свою генетичну обумовленість (Апанасенко Г.Л., 2009; Бизин В.П., 2011; Волков В.Л., 2012; Назаров Ю.Н., 2001; Ильин Е.П., 2005).

На сьогодні ще не існує спеціальної програми фізичної підготовки кандидатів у підрозділи ССО ЗС України. Як сказано

вище на спеціальних курсах користуються програмами фізичної підготовки, які пропонуються для підготовки спецназівців армій країн НАТО і США. І залучаються спеціалісти з Латвії, Литви, Естонії та США.

Очевидно, що настав час підготувати свої, адаптовані програми фізичної підготовки військовослужбовців для підрозділів ССО ЗС України. Над цим питанням і розпочата робота в Національній академії сухопутних військ (НАСВ). Треба наголосити, що для зменшення кількості відсіяних кандидатів у ці підрозділи, необхідно провести з ними спеціально націлені тренування, які б включали в себе фізичну, функціональну і психологічну підготовку.

Мета роботи полягає у визначенні рівня підготовленості курсантів 2-3 курсів ВВНЗ – потенціальних кандидатів до зарахування у підрозділи ССО.

Робота виконана відповідно до плану наукової і науково-технічної діяльності Центрального управління підготовки та повсякденної діяльності військ (сил) Збройних Сил України «Обґрунтування способів виживання та дій військовослужбовців в екстремальних умовах», шифр – «Виживання».

Аналіз літератури. Аналіз досліджень учених (В.М. Афонін, 2015; С.В. Романчук, 2015; Федак С.С., 2015) показав, що в умовах проведення антитерористичної операції професійна діяльність має певні особливості та висуває високі вимоги до фізичної та психологічної підготовленості військовослужбовців Сухопутних військ [2,5,12,20].

Бойова діяльність особового складу підрозділів ССО передбачає здійснення багатокілометрових піших маршів в повному спорядженні, пересування вночі, подолання водних перешкод, багатогранність професійно-прикладних навиків, управління будь-якою бойовою технікою, що вимагає прояву значних фізичних зусиль.

В процесі навчально-бойової, і особливо бойової, діяльності навантаження можуть набувати екстремального характеру. Успішність адаптації організму до цих умов, її повнота і стійкість визначаються діапазоном пристосованих і компенсаторних можливостей, рівнем фізіологічних резервів організму [5, 10, 13, 19].

Наявність резервних можливостей дозволяє воїнам у ряді випадків переносити без негативних наслідків і при збереженні високої працездатності дію таких величин екстремальних чинників, які значно перевищують прийняті гранично допустимі рівні. Тому визначення фізіологічних резервів, їх розширення і використання повинні входити в арсенал методичних прийомів оцінки стану здоров'я військовослужбовців [6, 7, 14, 16].

В даний час під *фізіологічними резервами організму* розуміється вироблена в процесі еволюції адаптаційна і компенсаторна здатність органу, системи і організму в цілому підсилювати у багато разів інтенсивність своєї діяльності в порівнянні із станом щодо спокою [1, 3, 8, 11].

Тому актуальним постає питання підготовки кандидатів у підрозділи ССО до виконання майбутніх професійних завдань, формування в них готовності до тривалих дій на тлі значних фізичних та психологічних навантажень. Відповідно до цього актуально дослідити та впровадити в систему фізичної підготовки новітній підхід – спеціальний зміст занять, який комплексно дозволяв би формувати не лише загальні фізичні якості, але й підвищував функціональний стан організму, психологічну підготовленість (стійкість до напруженого фізичного і психічного навантаження).

Виклад основного матеріалу. У НАСВ є певний досвід участі у делегуванні кандидатів у підрозділи ССО з числа курсантів 3 курсу. З 36 курсантів, які виявили бажання вступити до цих підрозділів, тільки троє (8,3%) були відібрані спеціалістами цієї структури як кандидати до подальшого проходження спеціальних випробувань. Решта претендентів була відсіяна за різними причинами: за медичними показниками (рівень здоров'я, захворювання тощо) – 7 чоловік (19,4%), недостатня фізична підготовленість – 18 чоловік (50%), недостатня психологічна стійкість – 8 чоловік (22,2%). Нас здивував такий великий відсоток відсіяних курсантів за фізичною складовою, хоча за нормативами Тимчасової Настанови з фізичної підготовки Збройних Сил України (НФП-2014) вони мали добрі й відмінні оцінки.

Методи та організація дослідження. Тому ми вирішили перевірити цих курсантів за більш напруженими і різноманітними тестами, які б оцінювали фізичну підготовленість та функціональний стан організму курсантів.

У дослідженні прийняли участь курсанти 3-го курсу (як основні претенденти на попередню участь у відборі для підрозділів ССО) і курсанти 2-го курсу (як контингент перспективної підготовки для участі у відборі у майбутньому). Курсанти 3-го курсу (26 чоловік) вже проходили відбір і були відсіянні, а курсанти 2-го курсу (26 чоловік) ще не брали участі у відборі.

Фізична підготовленість курсантів оцінювалась за показниками НФП-2014 і спеціальними комплексами вправ, які застосовуються для відбору у загоны спецпідрозділів. Це: 1. Біг протягом 12 хв. (тест Купера). 2. Комплексний силовий тест (КСТ) з послідовно виконуваних вправ – з упору присівши прийняти положення упору лежачи і повернутись в упор присівши (10 разів); далі з упору лежачи повернутися і лягти на спину, руки за головою, підняти прямі ноги і торкнутися підлоги за головою (якщо немає торкання вправа не рахується), вернути ноги у вихідне положення (виконати 10 разів); повернутися зі спини на живіт і прийняти положення упору лежачи – виконати 10 згинань-розгинань рук до торкання грудьми підлоги; зайняти положення упору присівши на одному коліні, руки за головою, вистрибнути вгору випрямляючи ноги і присісти в упор на другому коліні (10 стрибків). Цей комплекс з 4-х вправ виконується безперервно до відказу [9]. 3. Підтягування на перекладині. 4. Тест на гнучкість – нахил вперед до торкання грудьми колін, ноги прямі. 5. Біг на 100 м. 6. Стрибок у довжину з місця. 7. Динамометрія рук (середній показник правої і лівої). Ці тести виконувались послідовно з перервами до 10 хв. Результати виконання цих тестів свідчать про фізичну розвиненість і витривалість військовослужбовців [17, 18].

Для оцінки функціонального стану організму курсантів були застосовані:

- частота серцевих скорочень (ЧСС) і показники артеріального тиску – систолічного (САТ) і діастолічного (ДАТ) у спокої і після навантажень;
- коефіцієнт витривалості (КВ) за формулою Кваса: $KB = (ЧСС \cdot 10) / ПАТ$, де ПАТ (пульсовий артеріальний тиск) – це різниця між САТ і ДАТ;
- тест Купера, для оцінки фізичної працездатності і аеробної продуктивності;

- тест Руфф'є, для оцінки реакції серцево-судинної системи;
- проби Штанге і Генча з розрахунком індексу Богомазова для судження про кисневе забезпечення організму і загальний рівень тренуваності людини;
- життєва ємність людини (ЖЄЛ), для характеристики критеріїв зовнішнього дихання;
- адаптаційний потенціал (АП) за Баєвським Р.П., для визначення рівня здоров'я людини;
- індекс Кетле і індекс маси тіла для характеристики, для характеристики зросто-вагових показників курсантів.

Математичний аналіз отриманих показників здійснювали застосуванням стандартних методів лінійної статистики пакету комп'ютерної програми Excel. Для оцінки достовірності отриманих результатів використали t-критерій Стьюдента при $p < 0,05$.

З метою визначення рівня фізичної підготовленості курсантів 2 і 3 курсів нами було проведено низку тестів (табл.1).

Таблиця 1.

Показники тестування фізичної підготовленості курсантів 2-3 курсів

Види тестування	Курсанти 2 курсу, n = 26	Курсанти 3 курсу, n = 26	t- критерій Стьюдента, достовірність P
Тест Купера, м.	2811±119	2829±211	1,25; P>0,05
Біг на 100 м, с.	14,5±0,33	14,2±0,45	0,536; P>0,05
Підтягування на перекладині, рази.	11,2±2,3	12,6±3,1	0,362; P>0,05
Стрибок у довжину з місця, см.	208,45±8,9	210,12±7,7	0,142; P>0,05
Динамометрія, відносно маси тіла.	0,574±0,11	0,578±0,16	0,020; P>0,05
Гнучкість, бал.	3,6±1,6	3,7± 2,1	0,040; P>0,05
КСТ, кількість циклів.	4,3 ± 0,43	5,1 ± 0,32	1,86; P>0,05
t-критичне для P = 0,05 - 2,08			

За всіма показниками тестування фізичної підготовленості курсанти обох курсів достовірно не відрізняються, $P > 0,05$. Невисокі результати відносно середніх показників отримані у підтягуваннях на перекладині (11,2±2,3) і стрибках у довжину з місця (208,45±8,9). Це свідчить про недостатню розвиненість м'язів плечового поясу і, що особливо турбує, ніг. Дуже низькі показники в курсантів виявлені під час виконання вправ на гнучкість (3,6±1,6).

Отримувати трохи більше трьох балів за 10-бальною шкалою це дуже мало. На середньому рівні виявлені результати у тесті Купера як наслідок у бігу на 3 км. Для претендентів у підрозділі ССО результат виконання комплексного силового тесту (КСТ) також залишає бажати кращого (4, 3 ± 0,43), що потребує вдосконалення під час навчально-виховного процесу.

З метою визначення фізіологічних показників курсантів та їх перевірку на відповідність нормам даної чоловічої групи нами було протестовано зріст, маса тіла, життєва ємності легенів та розраховані на цій основі індекси представлені в таблиці 2. Визначення критеріїв резерву функції зовнішнього дихання (КРЗД) показав наступне. Індекс КРЗД у курсантів знаходиться на середньому рівні. На його підвищення необхідно застосовувати більше вправ на витривалість (біг на довгі дистанції, лижі, велокрос, плавання тощо). За одно і зникне надлишок ваги.

Таблиця 2

Фізіологічні параметри курсантів НАСВ

Курси	Зріст, см	Вага, кг	ЖЄЛ, Мл	КРЗД, у.о.	ІМТ, у.о.	Інд. Кетле г/см
2	178,0±2,7	69±4,6	4286±97	62,11±3,6	21,7±0,95	387,1±15
3	180,2±2,3	73,8±2,1	4690±122	63,52±3,8	22,7±1,1	409,6±18

За результатами тестування були розраховані ваго-ростовий індекс Кетле та індекс маси тіла ІМТ (табл. 2). Відносно норм у курсантів спостерігається невеликий надлишок ваги у межах 1-8%.

Таблиця 3

Результати тестування курсантів НАСВ за пробами Штанге і Генчі

Показники	2 курс	3 курс	t- Стьюдента	Достовірність різниці, P
Затримка дихання на вдиху - $X \pm m$, с	60,4 ± 4,84	70,5 ± 5,8	1,33	P>0,0 5
на видиху - $X \pm m$, с	31,6 ± 1,67	40,3 ± 1,4	3,99	P<0,05
Індекс Богомазова, Стени (бали)	82,8 ± 3,8 4	99,72 ± 9,6 6	1,64	P>0,0 5

За пробами Штанге і Генчі та розрахованим індексом Богомазова нами було протестована робота дихальної системи курсантів. Кількість стенів, отриманих курсантами другого курсу (4 стени) говорить про граничний стан резервних можливостей кардіореспіраторної системи, тобто даний показник недостовірно краще незадовільного стану. У той же час курсанти третього курсу мають дещо кращий результат (6 стенів), але це тільки задовільний стан резервних можливостей кардіореспіраторної системи. Курсанти 3 курсу тільки у пробі Генчі мають достовірну перевагу над курсантами другого курсу ($P < 0,05$).

Таблиця 4

Визначення адаптаційного потенціалу курсантів НАСВ

	АТ сист	АТ діас	ЧСС уд/хв	Індекс Руфф'є у.о.	АП у.о.	КВ у.о.	КРЕ у.о.
2 курс	128,0±5,2	75,3±3,6	79,0±5,4	9,8±2,1	2,29±0,85	14,18±2,6	101,2±7,6
3 курс	124,8±4,8	76,6±3,9	74,8±5,1	7,7±1,8	2,18±1,1	13,55±1,8	93,35±6,4

Примітка: АП – адаптаційний потенціал; КВ – коефіцієнт витривалості; КРЕ – критерій резерву та економізації («подвійний добуток»).

За індексом Руфф'є курсанти НАСВ оцінюються майже на добре – від 7,7 до 9,8 умовних одиниць.

У той же час коефіцієнт резерву і економізації необхідно покращувати, він знаходиться на майже середньому рівні (93-101 у.о. $P > 0,05$), бажано мати менше 80 у.о. його величина значною мірою залежить від економізації роботи серця (ЧСС). Як видно з таблиці 4 у курсантів НАСВ протягом спостереження адаптаційний потенціал і коефіцієнт витривалості знаходяться на задовільному рівні. Тобто, більшість курсантів не потребують спеціальних профілактичних чи лікувальних заходів (крім, звичайно, випадків захворювання). Чим менша величина, що характеризує адаптаційний потенціал, тим він вище і тим вище рівень здоров'я (табл. 4). найбільш високий рівень здоров'я відзначається в осіб, які мають АП нижче 2,60 умовних балів (задовільна адаптація) і, навпаки, найбільш низький в осіб, у яких адаптаційний потенціал вищий 3,49 умовних балів (зрив адаптації).

Висновки. Результати тестування фізичної підготовленості курсантів другого і третього курсів НАСВ знаходяться на задовільному рівні, про що свідчать результати тесту Купера (2811 ± 119), підтягування на перекладині ($11,2 \pm 2,3$) і бігу на 100 м ($14,2 \pm 0,45$). У той же час невисокі результати показані в роботі на силову витривалість (КСТ, $4,3 \pm 0,43$), у стрибках в довжину ($208,45 \pm 8,9$), і в гнучкості ($3,6 \pm 1,6$).

В цілому рівень здоров'я курсантів згідно даних адаптаційного потенціалу, індексу Руфф'є знаходиться на належному рівні. Але більшість показників функціонального стану мають ще великі резерви для покращення.

Проведені дослідження показали що курсанти другого і третього курсів за своїм фізичним розвитком і рівнем функціонального стану організму мало чим відрізняються. Як показує практика цей рівень дозволяє виконувати нормативи з фізичної підготовки НФП-2014 на задовільні оцінки (і вище), але цей рівень підготовленості не дозволяє претендувати на зарахування у підрозділи ССО. Для успішного вирішення бойових завдань сучасної бойової підготовки оцінка фізичної підготовленості має бути не нижче оцінки «добре».

Подальші дослідження будуть спрямовані на розроблення спеціальної програми фізичної підготовки і підвищення функціонального стану організму курсантів – претендентів для зарахування у підрозділи ССО.

Література

1. Апанасенко Г. Л. Аеробна здатність як критерій життєздатності нації / Г. Л. Апанасенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5, Педагогічні науки : реалії та перспективи : [зб. наук. пр.]. – К., 2009. – Вип. 14. – С. 3–7.
2. Афонін В. М. Фізична підготовленість майбутніх офіцерів Збройних Сил України / В. М. Афонін, М. О. Єна, П. В. Поцілуйко // Молода спортивна наука України. – Львів : ЛДУФК, 2015. – вип. 20. – Т. 2.
3. Баевский Р. М. Количественная оценка функционального состояния организма / Н. А. Агаджанян, Р. М. Баевский, А. П. Берсенева // Проблемы адаптации и учение о здоровье : учеб. пособие / Н. А. Агаджанян, Р. М. Баевский, А. П. Берсенева. – М. : Изд-во РУДН, 2006. – С. 145–146.
4. Баевский Р. М., Сыркин А. Л., Ибатов А. Д. и др. Оценка адаптационных возможностей организма и проблемы восстановительной медицины // Вестник восстановительной медицины – 2004. – № 2. – С. 18–22.
5. Бизин В. П. Определение пригодности военнослужащих внутренних войск МВД Украины к профессиональной деятельности в экстремальных условиях / В. П. Бизин // Актуальні проблеми розвитку традиційних і східних єдиноборств : зб. тез V Міжнар. (інтернет) наук.-метод. конф. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2011. – С. 103–104.
6. Волков В. Л. Оцінка фізичної та спеціальної підготовленості до професійної діяльності прикордонників першої вікової групи / В. Л. Волков // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 4. – С. 25–28.
7. Демьяненко Ю. К. Научное обеспечение физической подготовки / Ю. К. Демьяненко, И. А. Кузнецов. – СПб. : ВИФК, 1999. – 38 с.
8. Ендальцев Б. В. Работоспособность военнослужащих и пути ее повышения средствами физической подготовки / Б. В. Ендальцев, А. А. Нестеров. – Л. : ВДКИФК, 1998. – 244 с.
9. Инструкция по оценке функционального состояния организма военнослужащих и их устойчивости к боевому стрессу специалистами кабинетов медико-психологической коррекции окружных (флотских) госпиталей и групп психического здоровья соединений постоянной готовности // МО РФ, ГМУ, ВМЕДА: Санкт-Петербург, 2002. – 129 с.
10. Лаврентьев О. М. Формування функціональної підготовленості працівників оперативних підрозділів правоохоронних органів України / О. М. Лаврентьев // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 12. – С. 113–117.

11. Ilyin E.P. *Psychofiziologiya sostoyaniy cheloveka* / E.P.Ilyin/ - SPb. : Piter, 2005. – 411 s.
12. Lavrentyev O.M. *Formuvannya funktsionalnoi pidgotovlenosti pracivnykiv operativnykh pidrozdiliv pravookxoronnnykh organiv Ukrainy* / O.M. Lavrentyev// *Pedagogika, psykholohiya ta medyko-biologichni problemy fizychnogo vykhovannya i sportu*. – 2009. - №12. – S. 113-117.
13. Nazarov U.N. *Pedagogicheskie osnovy formirovaniya profesionalnykh kachestv u sotrudnikov OMON sredstvami i metodami fizicheskoy podgotovki* : dis. kand. ped. nauk / U.N.Nazarov. – M., 2001. – 219 s.
14. Pivovar O. *Adaptatsiya kursantiv do fizychnykh navantagzen na pochatkovomu etapi navchannya u VVNZ* / *Materialy vidkrytoi nauk.-metod. konf. "Fizychna pidgotovka viyskovosluzhbovtiv", 29-30 kvitnya 2003 r.* – K. 2003. – S. 163-165.
15. *Pidgotovka pidrozdiliv sul specialnuh operacij zbrojnuh sul Ukrainu* // *narodna armija* / <http://na.mil.gov.ua/46919-pidgotovka-pidrozdiliv-syl-spetsialnyh-operatsij-zs-ukrayiny>.
16. Proshlyakov V.D., Komratova A.V., Lutonin A.U. *Poisk naibolee informativnykh metodov otsenki fizicheskogo sostoyaniya uchashcheyasya molodezhi* // *Sb. nauch. tr. "Fizicheskoy kulture v vuzakh – 75 let"*. M., 2005. S. 166-169.
17. Romanchuk S.V. *Obruntnuvannya vikovoi periodyzatsiy viyskovosluzhbovtiv dla zanyat z fizychnoy pidgotovky* / S.V.Romanchuk, A.P.Petruk, A.S.Baldetskiy // *Moloda sportyvna nauka Ukrainy*. – Lviv : LDUFK, 2015 – vyp. 19. – t 2. – S. 250-256.
18. *Rozrobka profiogram ta vyavlenya profesiyno-vazhlyvykh yakostey dlya viyskobykh spetsialnostey (profesiy, shtatnykh posad) : metod. rek.* / U.V.Stasev, V.V. Belimov, M.V.Grushenko [ta in.] ; za red.. U.V.Staseva. – Kh. : KHUPS, 2006. – 25 s.
19. Fedak S. *Fizychna pidgotovka yak zasib zavchasnoi adaptatsiy viyskovosluzhbovtiv mirotvorchogo kontingentu do diy v nezvichnykh umovakh sluzhby* / Sergiy Fedak // *Naukoviy chasopis Natsionalnogo pedagogichnogo universitetu imeni M.P.Dragomanova/ Seriya 15. Naukovo-pedagogichni problemy fizichnoyi kultury (fizychna kultura i sport): zbirnyk nauk. Prats/ - K. : NPU im. Dragomanova, 2011. Vyp. 11/ - S. 442-446.*
20. Tsukh A. *Vplyv ekstremalnykh faktoriv slyzhbovo-boyovoyi diyalnosti na psykhofizychnyi stan viyskovosluzhbovtiv* / A.Tsukh // *Fizychna pidgotovka viyskovosluzhbovtiv : materialy vidkrytoi nauk.-metod. konf. 29-30 kvitnya 2003 r.* – K., 2003. – S. 185-189.

УДК 364:331.5

Курчаба Т. М., Заец В.

Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського, м.Львів

Кізло Н. Б.

Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка, м. Дрогобич

СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНВАЛІДІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКУ (на прикладі Рівненської області)

Анотація. У статті розглядаються соціальні проблеми працевлаштування інвалідів в сучасних умовах ринку за матеріалами соціологічного опитування.

Ключові слова: інваліди, працевлаштування, соціально незахищені, соціологічне опитування.

Аннотация. Курчаба Т.М., Кизло Н.Б., Заец В. *Социальные проблемы трудоустройства инвалидов в условиях современных рыночных отношений (на примере Ровненской области)*. В статье рассматриваются социальные проблемы трудоустройства инвалидов в условиях современных рыночных отношений на основе материала социологического опроса.

Ключевые слова: инвалиды, трудоустройство, социальная незащищенность, социологический опрос.

Annotation. Kurchaba T., Kizlo N., Zajec V. *"Social analysis of the employment of the disabled individuals with consideration of current market conditions"* (based on the Rivne oblast example). In the article the social problems of employment of invalids are examined in the conditions of market relations on the basis of material of the sociological questioning.

Motivation. The right to work is one of the most significant human and citizen rights that are provided by the Constitution of Ukraine. However, it is not easy to find a job nowadays. Especially for those, who for some reasons posses health disabilities. The existence of a special group of unemployed population in a modern labor market is strictly connected to this fact. The group consists of the disabled individuals [1,2,4,5]. An employment system is considered to be a complex problem. It covers component parts of such subsystems as guidance, accounting of the labor force needs, establishment of the employment and dismissal processes, professional preparation, regularization of the multiple forms of the workforce migration, etc. [1,2,5]. The process of employment plays an important role of linking an educational system with a social production. Moreover, on the level of the flexibility and operationality of this link, the level of the social tension in a given society depends significantly. The complexity of the problem of the disabled individuals employment leads to the necessity of the complex approach of its studying.

Therefore, the title of our research topic: **"Social analysis of the employment of the disabled individuals with consideration of current market conditions"** (based on the Rivne oblast example).

Object – employment of the disabled individuals in current market condition.

Subject – mechanisms of the employment of the disabled individuals in current market conditions.

With consideration of all that is mentioned above, the **aim** of our research is to study the social features of the employment of the disabled individuals in current market conditions.

For the given problems solution the following **methods** are used: